

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Opgave 1 Opvoedingswaarden en de opvoedingscanon

1 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

- noemen van het moderne gezin (indien twee kenmerken genoemd) 1
- twee kenmerken van het moderne gezin met twee bijbehorende gegevens uit tabel 1 (per kenmerk met gegeven 1 scorepunt) 2

voorbeeld van een juist antwoord:

- (meer) bij het moderne gezin 1
- Een kenmerk van het moderne gezin is een opvoedingsideaal waarin kinderen leren zich te ontwikkelen tot een zelfstandig handelend persoon. Dit kenmerk past bij de relatief belangrijk gevonden eigenschap 'verantwoordelijkheidsgevoel' uit tabel 1 (door 31,0% van de respondenten als belangrijkste eigenschap genoemd) 1
- Een kenmerk van het moderne gezin is een democratisch gezinsklimaat waarin kinderen soms veel te zeggen hebben. Dit kenmerk past bij de relatief onbelangrijk gevonden eigenschap 'gehoorzaam zijn aan ouders' uit tabel 1 (door 13,1% van de respondenten als belangrijkste eigenschap genoemd) 1

2 A

3 maximumscore 4

een juist antwoord bevat:

- noemen van verandering van waarde **onafhankelijkheid** en bijbehorend kernconcept bij hoofdconcept verandering 1
- uitleg van samenhang tussen verandering **onafhankelijkheid** en maatschappelijke verandering met gebruik van kernconcept bij hoofdconcept verandering 1
- noemen van verandering van waarde **conformisme** en **ander** bijbehorend kernconcept bij hoofdconcept verandering 1
- uitleg van samenhang tussen verandering **conformisme** en maatschappelijke verandering met gebruik van kernconcept bij hoofdconcept verandering 1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> De waarde onafhankelijkheid is belangrijker geworden en hangt samen met het proces van individualisering Kinderen leren in de opvoeding meer om hun leven naar eigen inzicht vorm te geven. Als kinderen meer zelf mogen bepalen hoe ze hun leven inrichten, zijn zij onafhankelijker van bijvoorbeeld hun ouders De waarde conformisme is minder belangrijk geworden en hangt samen met het proces van democratisering Kinderen hebben in het gezin over het algemeen meer inspraak gekregen en er is dus sprake van een verschuiving van macht. Kinderen hoeven zich minder aan te passen (te conformeren) aan bijvoorbeeld de opvattingen van de ouders 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
4	maximumscore 2	
	<p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> bedoeling van campagne met behulp van afbeelding 1 relatie tussen bedoeling campagne en socialiserende functie 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Afbeelding 1 laat zien dat mensen die twijfelen over welke norm zij moeten hanteren bij kinderen die aan tafel zitten, de opvoedingscanon kunnen raadplegen. De campagne heeft daarmee de bedoeling dat mensen zich bewust worden van hun (gebrek aan) kennis over de opvoeding van kinderen De opvoedingscanon kan zo aan mensen kennis overdragen. De kennis gaat over welk gedrag in de opvoeding (volgens wetenschappelijke onderzoeken) wel en niet aanvaardbaar is. De campagne heeft daarmee een gedragsregulerende functie 	<p>1</p> <p>1</p>
5	maximumscore 2	
	<p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> opvatting van confessionele stroming over rol van overheid bij opvoeding argument voor het gebruik van opvoedingscanon op grond van confessionele stroming 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ondersteuning van gezinnen door de overheid is belangrijk De opvoedingscanon kan helpen opvoedingsproblemen in kwetsbare gezinnen te voorkomen 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	• opvatting van liberale stroming over rol van overheid bij opvoeding	1
	• argument tegen het gebruik van opvoedingscanon op grond van liberale stroming	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	• veel belang hechten aan de eigen verantwoordelijkheid van ouders	1
	• Ouders kunnen zelf het beste bepalen hoe ze hun kinderen opvoeden	1
7	maximumscore 1	
	De opvoeding van kinderen werd in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw zoveel mogelijk gedelegeerd aan de verschillende zuilen / het maatschappelijk middenveld. Dit is kenmerkend voor de verzuiling.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 De positie van huishoudelijk werkers

8 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- gebruik van kenmerk van politiek probleem 1
- gebruik van voorbeeld uit tekst 1 om kenmerk te illustreren 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Er is sprake van een politiek probleem omdat een aantal (invloedrijke) groepen/organisaties vindt dat de overheid actie moet ondernemen om de positie van huishoudelijk werkers te verbeteren 1
- Uit tekst 1 blijkt dat onder andere FNV met een voorstel komt om huishoudelijk werkers uit het zwarte circuit te halen (r. 39-42 en r. 49-50) 1

9 maximumscore 4

een juist antwoord bevat:

- uitleg over vraagstuk met gebruik van twee kernconcepten bij verhouding (per kernconcept 1 scorepunt) 2
- twee voorbeelden uit tekst 1 om de twee kernconcepten te illustreren (een voorbeeld per kernconcept, per voorbeeld 1 scorepunt) 2

voorbeeld van een juist antwoord:

- Er is sprake van sociale ongelijkheid tussen huishoudelijk werkers en andere groepen werknemers. **Verschillen tussen groepen werknemers leiden tot een ongelijke behandeling** 1
- Uit tekst 1 blijkt namelijk dat huishoudelijk werkers bepaalde rechten, zoals verzekerd zijn tegen arbeidsongeschiktheid, niet hebben en andere werknemers wel (r. 21-25) 1
- Er is sprake van een machtsrelatie tussen de werkgever en de huishoudelijk werker. De werkgever heeft **het vermogen om hulpbronnen te mobiliseren die de handelingsmogelijkheden van de huishoudelijk werker beperken** 1
- De werkgever heeft het wettelijk recht om geen belasting en werkgeverspremies te betalen. Door deze hulpbron (machtsbron) heeft de werkgever het vermogen om het opgeven van het loon aan de Belastingdienst, over te laten aan de huishoudelijk werker (die dat over het algemeen niet doet vanwege het lage uurloon) (r. 12-21) 1

10 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- relatie tussen soort werk en status 1
- gebruik van definitie status om lage maatschappelijke positie te verklaren 1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Huishoudelijk werk is ongeschoold werk. Volgens onderzoeken hebben ongeschoolde arbeiders een lage status Een lage status betekent dat de waardering van huishoudelijk werkers minder is in vergelijking met geschoolde arbeiders. Een relatief mindere waardering betekent dat huishoudelijk werkers een lage maatschappelijke positie hebben ten opzichte van andere werknemers (ongelijke verdeling van status) 	<p>1</p> <p>1</p>
11	maximumscore 2	
	<p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> uitleg van relatie tussen informele organisatie van werk en gebrek aan samenwerking met andere huishoudelijk werkers uitleg van relatie tussen gebrek aan samenwerking en lage maatschappelijke positie met gebruik van kernconcept samenwerking 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Huishoudelijk werkers zijn over het algemeen bij iemand thuis in dienst en werken niet voor een bedrijf. Samenwerken met andere huishoudelijk werkers kan hierdoor moeilijker zijn Als er moeilijker samengewerkt kan worden met andere huishoudelijk werkers betekent dit dat zij onderling minder goed hun handelen kunnen afstemmen voor een gemeenschappelijk doel, namelijk het verbeteren van hun maatschappelijke positie. Een gebrek aan samenwerking is dan een verklaring voor hun lage maatschappelijke positie 	<p>1</p> <p>1</p>
12	maximumscore 2	
	<p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> uitleg van verschil in arbeidsrelatie met gebruik van kernconcept sociale institutie gebruik van voorbeeld uit tekst 1 om het verschil te illustreren 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Er is minder sprake van geformaliseerde regels die de arbeidsrelatie tussen huishoudelijk werkers en de werkgevers reguleren dan bij andere groepen werknemers Een voorbeeld van minder geformaliseerde regels is het ontbreken van een cao voor huishoudelijk werkers (r. 21-22). In tegenstelling tot andere werknemers zijn er collectief geen geformaliseerde arbeidsvoorwaarden vastgelegd 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 4	
	een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • socialistische/sociaaldemocratische visie op rol van de overheid 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • liberale visie op rol van de overheid 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • voorbeeld uit tekst 1 om rol van de overheid bij de dienstencheque te illustreren 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg waarom de socialistische/sociaaldemocratische stroming meer past bij de invoering van de dienstencheque dan de liberale stroming 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De socialistische/sociaaldemocratische stroming is voor een sterk sturende overheid (om de sociale ongelijkheid te verminderen) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De liberale stroming is voor een beperkte overheidsbemoediging (om economische vrijheid te garanderen) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Met de dienstencheque kunnen door middel van overheidssubsidie premies, belastingen en verzekeringen worden betaald (r. 62-66) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Overheidssubsidie past meer bij een sterk sturende overheid (om de sociale ongelijkheid te verminderen) dan bij een beperkte overheidsbemoediging. Invoering van de dienstencheque past in die zin meer bij de socialistische/sociaaldemocratische stroming dan bij de liberale stroming 	1
14	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • argument voor of tegen de stelling 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg over oorzaak-gevolgrelatie tussen lidmaatschap en representativiteit met gebruik van kernconcept representativiteit 	1
	voorbeeld van een juist antwoord bij argument voor de stelling:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Als meer huishoudelijk werkers lid worden van een vakbond, kunnen meer huishoudelijk werkers door participatie hun eisen en wensen kenbaar maken bij de vertegenwoordigers van een vakbond 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Als de eisen en wensen meer bekend zijn bij de vertegenwoordigers (oorzaak) dan kunnen de vertegenwoordigers hier meer rekening mee houden bij bijvoorbeeld overleg met de overheid/werkgevers (over maatregelen om hun positie te verbeteren). De standpunten van de vertegenwoordigers van deze vakbond komen meer overeen met de standpunten van de huishoudelijk werkers. Er is dan sprake van meer representativiteit (gevolg) 	1
	of	

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een juist antwoord bij argument tegen de stelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> Als meer huishoudelijk werkers lid worden van een vakbond, hoeft dit niet te betekenen dat de vertegenwoordigers ook rekening houden met de eisen en de wensen van deze leden Als er niet méér rekening wordt gehouden met de eisen en de wensen van de leden, dan hoeven de standpunten van de vertegenwoordigers van deze vakbond niet méér overeen te komen met de standpunten van de huishoudelijk werkers. De representativiteit van deze vakbond hoeft dan niet toe te nemen 	<p>1</p> <p>1</p>
15	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> omgevingsfactor uit tekst 1 die een steun is voor nieuw beleid uitleg van relatie tussen steun en bevorderen van nieuw beleid <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> omgevingsfactor die een steun is: internationale druk van de ILO (r. 1-5) Nederland dient rechten van burgers uit internationale verdragen te waarborgen en druk van de ILO kan nieuw beleid zo bevorderen 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
16	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> omgevingsfactor uit tekst 1 die een bedreiging is voor nieuw beleid uitleg van relatie tussen bedreiging en belemmeren van nieuw beleid <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> omgevingsfactor die een bedreiging is: een economische recessie (r. 68) Door een economische recessie kan de overheid minder geld beschikbaar hebben. Minder beschikbaar geld kan zo nieuw beleid belemmeren 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
17	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> voorbeeld uit tabel 2 om (resultaat van) globalisering te illustreren uitleg dat voorbeeld illustratie is van globalisering met gebruik van kernconcept globalisering 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit de tweede kolom van tabel 2 blijkt dat migranten uit veel verschillende landen komen om huishoudelijk werk te verrichten • De herkomstlanden van de huishoudelijk werkers kunnen een indicatie zijn van de internationale economische verbindingen tussen deze herkomstlanden en Nederland. Internationale economische verbindingen zijn een kenmerk van een geglobaliseerde samenleving 	<p>1</p> <p>1</p>
18	maximumscore 2	
	<p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aangeven van afhankelijkheid/relatie van werkgever met huishoudelijk werker met voorbeeld uit tekst 2 / tabel 2 • aangeven van afhankelijkheid/relatie van huishoudelijk werker met werkgever met voorbeeld uit tekst 2 / tabel 2 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De werkgever is afhankelijk van het aanbod van arbeid van de huishoudelijk werker voor het verkrijgen van tijd voor andere zaken (interviewfragment met werkgever 1 uit tekst 2), • terwijl uit tabel 2 blijkt dat het aannemelijk is dat een aantal huishoudelijk werkers afhankelijk is van de vraag naar arbeid van de werkgever voor het verkrijgen van inkomsten voor familie en studie 	<p>1</p> <p>1</p>
19	maximumscore 2	
	<p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitleg van effect huishoudelijk werk op identiteit met gebruik van kernconcept identiteit • voorbeeld uit tekst 2 om effect op identiteit te illustreren 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het werk draagt voor deze huishoudelijk werker bij aan een positief zelfbeeld en ze houdt dit (door dit interview) anderen ook voor. Het werk heeft dan een positief effect op de identiteit • Uit het interviewfragment van huishoudelijk werker 1 uit tekst 2 blijkt namelijk dat de huishoudelijk werker zich belangrijk voelt omdat de werkgever volgens de huishoudelijk werker afhankelijk is van haar diensten 	<p>1</p> <p>1</p>
20	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • De huishoudelijk werker uit het interviewfragment geeft aan dat de waardering van een huishoudelijk werker in Brazilië minder is dan in Nederland: in Nederland hebben mensen geen vooroordelen over dit beroep, terwijl in Brazilië het beroep als problematisch wordt beschouwd • Deze uitspraak kan een indicatie zijn van een verschil in (geografische) plaats van de status. Status is dan een relatief begrip 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Afpakken van crimineel geld

21 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- uitleg van oorzaak-gevolgrelatie tussen socialisatie en crimineel gedrag met gebruik van kernconcept socialisatie 1
- gebruik van een voorbeeld uit tekst 3 om de relatie tussen socialisatie en crimineel gedrag te illustreren 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Door (indirect of direct) contact met rolmodellen uit een criminele subcultuur (oorzaak) kunnen anderen in de omgeving zich deze criminele subcultuur eigen maken en overgaan tot crimineel gedrag (gevolg). **Door de omgang met anderen zich een cultuur eigen maken** is socialisatie 1
- Uit tekst 3 blijkt dat gewelddadige overvallers en drugscriminelen door hun big spendergedrag rolmodellen voor hun omgeving kunnen worden (r. 24-28). De criminele cultuur kan dan worden overgedragen en leiden tot crimineel gedrag 1

22 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

- relatie tussen criminaliteit en cultuur met gebruik van kernconcept cultuur 1
- gebruik van voorbeeld uit tekst 3 om kernconcept cultuur te illustreren 1
- uitleg van oorzaak-gevolgrelatie tussen cultuur en afname sociale cohesie met gebruik van kernconcept sociale cohesie 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Als meer mensen crimineel gedrag gaan vertonen, worden normen van de dominante cultuur minder gedeeld. Gedeelde **normen** zijn een onderdeel van cultuur 1
- Uit tekst 3 blijkt dat ondernemers het idee kunnen krijgen dat ze alleen maar kunnen concurreren als ze frauderen (r. 21-24). Hun gedrag gaat dan afwijken van de normen van de dominante cultuur 1
- Als de normen in de samenleving minder worden gedeeld zal de **onderlinge verbondenheid in de samenleving** afnemen. De sociale cohesie neemt dan af 1

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 4	
	een juist antwoord bevat:	
	• uitgangspunt van de klassieke school	1
	• uitgangspunt van de moderne school	1
	• voorbeeld uit tekst 3 om uitgangspunt van de klassieke school te illustreren	1
	• uitleg waarom het uitgangspunt van de klassieke school het meeste aansluit bij beleid van afpakken	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	• Het uitgangspunt van de klassieke school is dat mensen de gevolgen van hun gedrag van tevoren incalculeren	1
	• Het uitgangspunt van de moderne school is dat de mens grotendeels of geheel onvrij is in zijn denken en handelen	1
	• Uit tekst 3 blijkt dat bij het straffen men ervan uitgaat dat beroepscriminelen bewust het risico nemen van gevangenisstraf (r. 54-55)	1
	• Het beleid van afpakken van crimineel geld gaat dus uit van beroepscriminelen die de gevolgen van hun gedrag van tevoren incalculeren en uit vrije wil handelen. Dit sluit het meeste aan bij de klassieke school	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Geen scorepunt toekennen aan alleen het noemen van de klassieke school.</i>	
24	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	• noemen van juiste functie	1
	• reden met behulp van tekst 3 om functie te illustreren	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	• generale preventie	1
	• Door bij strafzaken de nadruk te leggen op afpakken probeert men andere groepen in de samenleving, zoals mensen met schulden, af te schrikken, zodat ze geen delicten gaan plegen (r. 32-40)	1
25	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	• rechtshandhaving	1
	• reden met voorbeeld uit tekst 3	1

Vraag	Antwoord	Scores
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> rechtshandhaving 	1
	<ul style="list-style-type: none"> In het beleid moet het strafrechtelijk afpakken van crimineel geld de kern van de aanpak vormen (r. 1-7). (Strafrechtelijk afpakken valt onder rechtshandhaving) 	1

Bronvermeldingen

tabel 1	naar: Diekstra, R.F.W., Wubs, J.M., Vreeburg, L.E., Sklad, M.J. & Ruiter, M. de (2008). Naar een canon van opvoeding. Onderzoek naar wat inwoners van Den Haag weten van ontwikkeling en opvoeding van kinderen en jongeren (p.132). Den Haag: Gemeente Den Haag, Dienst OCW. Geraadpleegd december 2014 op http://www.opvoedingscanon.nl/documents/Rapport_Canon.pdf
afbeelding 1	Gemeente Den Haag (2008/2009). Campagne Opvoedingscanon Den Haag: campagne 2. Geraadpleegd december 2014 op http://portal.hhs.nl/xmsp/xms_itm_p.download_file?p_itm_id=38047
tekst 1	naar: Bolwijn, M. (2014, 7 januari). Bond en werkgevers: cheque tegen zwart circuit werksters. de Volkskrant. Geraadpleegd december 2014 op http://www.volkskrant.nl/dossier-werk/bond-en-werkgevers-cheque-tegen-zwart-circuit-werksters~a3573025/
tabel 2	naar: Botman, S.J. (2011). Gewoon schoonmaken: de troebele arbeidsrelaties in betaald huishoudelijk werk (proefschrift, Universiteit van Amsterdam) (p.102). Geraadpleegd december 2014 op http://dare.uva.nl/document/2/86062
tekst 2	naar: Botman, S.J. (2011). Gewoon schoonmaken: de troebele arbeidsrelaties in betaald huishoudelijk werk (proefschrift, Universiteit van Amsterdam) (p.144, pp.240-241, p.245) Geraadpleegd december 2014 op http://dare.uva.nl/document/2/86062
tekst 3	naar: Openbaar Ministerie (2013, 14 mei). OM-topman Marc van Nimwegen wil een omslag naar "afpakken". Geraadpleegd december 2014 op https://www.om.nl/onderwerpen/afpakken/@31862/topman-marc-nimwegen/ naar: Vermaas, P. (2013, mei). 'De k�rn van de aanpak van beroepscriminelen'. Marc van Nimwegen over "Afpakken". Opportuun, 19 (5), 6. Geraadpleegd december 2014 op https://www.om.nl/publish/pages/22576/opportuun_mei2013.pdf